think tank
the company.

marca 2026

Think Tank The Company

Uprawnienia PIP do zmiany umów na umowy o pracę niezgodne z Konstytucją RP

Nieproporcjonalna ingerencja w wolność działalności gospodarczej

Eksperci Think Tank the Company wskazują, że wyposażenie organów Państwowej Inspekcji Pracy[1] w uprawnienie do dokonania konwersji umowy Business to Business (B2B) w umowę o pracę będzie działaniem niezgodnym z normami wyższego rzędu oraz sytuacją nie do pogodzenia z pryncypiami prawa administracyjnego i prawa cywilnego. Decyzja z art. 1 pkt 13) i nast. Ustawy jest nieproporcjonalną ingerencją w wolność działalności gospodarczej i w swobodę umów, gdzie tożsamy rezultat mógłby zostać wypracowany z wykorzystaniem istotnie mniej dolegliwych – a przede wszystkim zgodnych z przepisami prawa – instrumentów oddziaływania, jak właśnie administracyjne kary pieniężne. W ocenie Think Tank The Company wykorzystanie tego ostatniego mechanizmu pozwoliłoby nie tylko wypracować ratio Ustawy, ale również pozwoliłoby uniknąć sytuacji, w której do systemu prawa zostanie wprowadzony akt normatywny (Ustawa), który jest nie do pogodzenia z przepisami prawa administracyjnego i prawa cywilnego wyższego rzędu.

Zawarty w ustawie sposób zawarcia umowy o pracę jest nie do pogodzenia z takimi zasadami jak wolność działalności gospodarczej (art. 20 i 22 Konstytucji RP), czy zasada swobody umów z art. 31 ust. 1-2 Konstytucji RP i z art. 3531 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny[2] gdzie to przedsiębiorcy stawaliby się – mocą decyzji organu PIP i bez ich zgodnych oświadczeń woli – stronami umowy o pracę.

„W systemie prawa nie jest nam znany jakikolwiek przypadek, w którym do zawarcia umowy dochodziłoby na zasadzie działania organu administracji publicznej z urzędu i to w istocie organ administracji publicznej składałby oświadczenia woli o zawarciu umowy działając w imieniu i na rzecz stron umowy, gdzie jednocześnie strony umowy milczałyby i organ nie byłby uprawniony do działania w imieniu i na rzecz tych stron” – podkreślił **Adam Malinowski, dyrektor generalny Think Tank the Company**.

„W jakimkolwiek przypadku nie można przy tym zapominać o tym, że mamy tutaj do czynienia z nieproporcjonalną postacią ingerencji w wolność działalności gospodarczej i stanowiącą jej element składowy swobodą umów; gdzie tożsamy rezultat – jakim jest wynikające z jednego z

[1] Ustawa z dnia 11 marca 2026 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw (druki sejmowe nr 2250, 2252, 2252-A)

[2] Tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 1071, ze zm.; dalej: „**k.c.**”.

tzw. kamieni milowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy zwiększenie kompetencji PIP – można byłoby osiągnąć z wykorzystaniem mniej dolegliwych instrumentów – jak np. z wykorzystaniem administracyjnych kar pieniężnych. Konieczne jest przypomnienie tego, że zgodnie z wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP zasadą praworządności[3] organy administracji publicznej działają na podstawie i w granicach prawa[4]; realizując swoją prawnie przyznaną kompetencję organ musi uwzględniać treść normy upoważniającej i nie może poszukiwać analogii w innych przepisach prawa odnoszących się do innych, czy nawet podobnych regulacji w ramach przyznanych mu przez ustawodawcę kompetencji[5]." – dodał **prof. dr hab. n. pr. Paweł Wajda, ekspert Think Tank the Company.**

W systematyce Ustawy i w systematyce przepisów prawa, brak jest podstawy prawa formalnego do wydania przez organ PIP decyzji z art. 1 pkt 13) i nast. Ustawy. Oznacza to, że decyzja ta nie będzie mogła zostać wydana.

Strony umowy o pracę, o której umowie jest mowa w przepisie z art. 1 pkt 14) lit. d) Ustawy nie mają:

a) swobody decyzji co do zawarcia albo niezawarcia umowy; gdzie o zawarciu umowy zdecyduje organ PIP z urzędu;
b) swobody wyboru kontrahenta; gdzie o stronach umowy (pracodawcy i pracowniku) zdecyduje organ PIP mocą decyzji z art. 1 pkt 13) i nast. Ustawy;
c) swobody kształtowania treści umowy; gdzie essentialia negotii umowy o pracę zostaną określone w treści decyzji organu PIP z art. 1 pkt 13) i nast. Ustawy;
d) swobody wyboru formy umowy; gdzie umowa ta przyjmie postać decyzji organu PIP z art. 1 pkt 13) i nast. Ustawy.

O Think Tank The Company:

Think Tank The Company to apolityczny, pro-biznesowy ośrodek ekspercki, działający na rzecz innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki. W skład organizacji wchodzą Rada Biznesu, Rada Polskich Przedsiębiorców, Rada CEO, Rada Ekspertów i Rada NGO. Organizacja łączy głos przedsiębiorców z analizą i praktyką gospodarczą.

Think Tank The Company koncentruje się wokół czterech strategicznych filarów:

- Deregulacja
- Gospodarka i konkurencyjność
- Innowacje i przyszłość
- Wizerunek przedsiębiorcy i społeczeństwo

www.thinktanktc.org

[3] Zob. np.: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21.04.2020 r., II OSK 1042/19, LEX.
[4] Zob. np.: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21.08.2018 r., I GSK 2276/18, LEX; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 11.04.2018 r., I ACa 66/18, LEX.
[5] Por. szerzej: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 09.10.2024 r., II OSK 2817/21, LEX.